

WOORD VOORAF 9

1. EEN JONGEN ONTDEKT MARX 13

Marx als wereldhistorische figuur

Prometheïsch vuur 15
Een jongen ontdekt Marx 16
Het geloof der kameraden 22
Hoe Marx interpreteren? 29

2. MARX EN DE JONGHEGELIANEN 37

Burgerlijke afkomst - verlichting thuis

Invloed van judaïsme - joodse geschiedenisopvatting 38
Marx op café - leeswoede - belang van literatuur 40
Belijdenisbrief aan zijn vader – beginnende breuk
met het idealisme 42
Hegel op z'n kop - Bruno Bauer – religiekritiek
– kritiek van de politieke emancipatie 43
Materialisme - Ludwig Feuerbach - de totaalmen 54

3. COMMUNISTISCH MANIFEST 65

Journalist

Parijse tijd – ontdekking van het proletariaat
– wapen van de kritiek 66
Friedrich Engels en de echte economie 68
Brussel – democratische dictator –
Communistisch Manifest 72

4. WETENSCHAPPELIJK SOCIALISME 83

*Ontwikkingswetten – historisch materialisme:
productiekrachten/productieverhoudingen*

1848 – revolutie, of toch bijna - revolutionaire strategie 94

5. EEN FILOSOFISCHE EN EEN ECHTE MARX? 99

Armoede, emigratiedrek en journalistiek in Londen

Continuïteit in Marx' werk – ontdekking van de *Frühschriften*

– Althusser – *Das Kapital* lezen I 104

Citaten als commentaar – Marx en Dante in de hel –
Das Kapital lezen II 109

6. HET KAPITAAL 113

Zur Kritik der politischen Ökonomie – Lassalle – Eerste Internationale

Kapitaal als vampier 116
Waar – gebruikswaarde en ruilwaarde – Bentham –
De mens als individu en als vermaatschappelijk wezen
– Marx en de etnografie 118
Concrete en abstracte arbeid 125
Fetisjkarakter van de waar 126
Geld 129
Algemene formule van het kapitaal v geld als doel –
beweeglijkheid van het kapitaal v kapitaal als God 135
Arbeid als waar – uitbuiting 139
Kapitaalaccumulatie voert het kapitaal ten top en...
naar de afgrond 142
Das Kapital: tussen wet en hoop 144

7 MARX NA MARX – POSTKAPITALISME 149
Marxistische en burgerlijke economie: een dovemansgesprek

Kritische appreciatie van Das Kapital 151
Grundrisse – de kwestie van de machine –
informatiemaatschappij – postkapitalisme 154
Vrijheidsstrijder, dictator, wetenschapper, profeet 169

BIOGRAFISCH OVERZICHT 173

BEKNOPTE BIBLIOGRAFIE 175

NOTEN 179